

# **CYKLA & VANDRA i** *7härad*

En samverkansgrupp mellan kommunerna Bollebygd, Borås,  
Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda

**Förslag på en framtida arbetsmodell**

## Sammanfattning

Från 2010 och framåt har det satsats mycket på besöksnäring kopplat till cykling och vandring i Sjuhärad genom olika projekt. Sedan 2014 har det drivits i projektform som "Cykla och vandra i Sjuhärad" genom stöd från Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund, vars stöd går ut 2018-06-30. Projektets mål har varit att få fler besökare att komma till eller stanna längre i Sjuhärad och därmed skapa fler arbetstillfällen inom besöks- och servicebranschen. Projektet har också haft som ambition att öka lokalbefolkningens folkhälsa. Projektet har innefattat kommunerna Vårgårda, Herrljunga, Bollebygd, Borås, Ulricehamn, Mark, Svenljunga och Tranemo kommuner.

Projektet har hittills resulterat i bland annat fyra kvalitetssäkrade vandringsleder, ett tjugotal nya cykel- och vandringsprodukter bland företagare och ett generellt ökat fokus på cykel- och vandringsaktiviteter. Cykel- och vandringsleder samt produkter och aktiviteter kopplade till dessa har synliggjorts genom olika marknadsföringskanaler för att visa besökare och lokalbefolkning vad som finns i området. Genom projekten har en viktig kommunöverskridande samverkan kommit igång vilket är en förutsättning för att skapa en attraktiv destination när det kommer till besöksnäring.

Med dessa resultat som bakgrund och med en stor efterfrågan på hållbar och aktivitetsbaserad besöksnäring ligger Cykla och vandra i Sjuhärad helt rätt i tiden.

Eftersom Cykla och vandra i Sjuhärad handlar om en viktig kommunöverskridande samverkan mellan Sjuhäradskommunerna gjordes under 2017 försök att få Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund att permanent stödja verksamheten, antingen genom att helt införliva den i sin egen verksamhet eller genom att ge långsiktigt ekonomiskt stöd. I december 2017 gav Boråsregionen svaret att detta inte var något de kan driva, utan att det är upp till kommunerna att bestämma hur fortsättningen ska bli.

Härmed presenteras ett förslag på en framtida arbetsmodell där varje enskild kommun stöttar Cykla och vandra i Sjuhärads efter föreslagen modell. För att Cykla och vandra i Sjuhärad skall kunna utföra ett effektivt arbete med bra resultat krävs en permanent tjänst på 100% som arbetar kommunövergripande i alla medlemskommuner. Likaså krävs en varaktig finansiering. En lösning som bygger på tillfälliga bidrag skapar mycket osäkerhet, stjälar mycket tid från övriga arbetsuppgifter och är därmed ingen bra långsiktig lösning.

Projektets kontaktpersoner i berörda kommuner samt projektets styrgrupp stöttar förslaget och är tydliga med att det arbete som Cykla och vandra i Sjuhärad utför är mycket viktigt och att det är något som varje enskild kommun inte har möjlighet att göra på egen hand. Likaså har Turistrådet Västsverige gett uttryck för att Cykla och vandra i Sjuhärad fyller en viktig funktion även i framtiden.

Projektledarna för Cykla och vandra i Sjuhärad ställer gärna upp med en muntlig presentation av projektet samt av förslaget på den framtida arbetsmodellen.

För mer information om Cykla och vandra i Sjuhärad, se [www.vandraisjuharad.se](http://www.vandraisjuharad.se)

## Innehåll

Sammanfattning.....	2
Behov.....	4
Förslag på hur Cykla och vandra i Sjuhärad skall fungera i framtiden.....	4
Organisation .....	5
Syfte och mål.....	5
Finansiering .....	5
Kostnadskalkyl.....	5
Besöksnäringens betydelse .....	6
Bakgrund .....	6
Kontaktuppgifter .....	8
Bilaga 1. Organisation och mål .....	9
Samordnare En ny tjänst på 100 % som skapas, liknande nuvarande projektledare. Samordnarens arbetsuppgifter är att:.....	9
Styrgrupp/samordningsgrupp .....	9
Kommunernas ansvar.....	10
Resultatmål för samverkan .....	10
Samordning .....	10
Ledutveckling.....	10
Cykel- och vandringsprodukter .....	10
Aktiviteter.....	10
Omvärldsbevakning/kunskapsinhämtning .....	10
Marknadsföring .....	11

## Behov

En fortsatt kommunöverskridande samverkan är nödvändig för att upprätthålla det arbete som är gjort, men framför allt för att fortsätta den positiva utvecklingen med att utveckla Sjuhärad till ett självklart område för cykling och vandring för både företagare, besökare och lokalbefolkning. För att möta upp de behov som beskrivs enligt nedan föreslås att kommunerna i Sjuhärad anställer en gemensam samordnare på 100% som ska driva den fortsatta utvecklingen av cykel- och vandringsturismen i Sjuhärad. Denna resurs ska vara navet och motorn som kan initiera, inspirera och stödja utvecklingen i kommunerna så att alla är med på tåget och ingen hamnar efter. Exempel på områden där det behövs gemensam samsyn är:

- samordningen av arbetet kring cykel- och vandringsleder i form av vägledning, kvalitetssäkring, markägaröverenskommelser, information, uppföljning och utveckling
- marknadsföring av Sjuhärad som en destination för cykel- och vandringsturism
- bevakning och drivandet av frågor som påverkar cykel- och vandringsleder på ett regionalt och nationellt plan
- bidra till att Sjuhärad är ett fortsatt attraktivt och intressant tillväxtområde genom skapandet av arbetstillfällen, en positiv påverkan på landsbygdsutvecklingen, främjandet av den lokala folkhälsan och goda möjligheter till friluftsliv

Projektets kontaktpersoner i berörda kommuner är tydliga med att det arbete som Cykla och vandra i Sjuhärad utför är mycket viktigt och att det är något som varje enskild kommun inte har möjlighet att göra på egen hand. Cykla och vandra har också en stor fördel i att det inte är bundet till kommungränserna utan kan se helheten. Projektet har också åstadkommit många konkreta resultat. Turistrådet Västsverige har också gett uttryck för att Cykla och vandra i Sjuhärad fyller en viktig funktion med sitt kommunövergripande perspektiv.

## Förslag på hur Cykla och vandra i Sjuhärad skall fungera i framtiden

Då det handlar om en kommunöverskridande samverkan mellan Sjuhäradskommunerna som positivt påverkar många av de mål som finns för Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund ansökte projektet under hösten 2017 om att Boråsregionen mer permanent skulle stötta projektet. Detta förslag avvisades dock av Boråsregionen, se utdrag från protokoll från 2017-12-08 nedan:

*Direktionen konstaterar att projektet Cykla och vandra är framgångsrikt. Dock har förbundet ingen möjlighet att bidra finansiellt utifrån beslut om ny modell för tilldelning av tillväxtmedel. [...] Direktionen hänvisar till de i projektet deltagande verksamheterna i kommunerna för beslut om hur verksamheten fortsättningsvis ska organiseras och finansieras.*

Därför är det nu upp till de åtta kommunerna i Sjuhärad att ta ställning till hur samarbetet kring cykel- och vandringsturismen ska fortsätta. Cykla och vandra i Sjuhärads nuvarande styrgrupp har tillsammans med tjänstemän från andra kommuner som inte ingår i den ordinarie styrgruppen samlats och tillsammans gjort ett förslag på framtida organisation.

## Organisation

Förslaget bygger på en samverkan mellan de åtta Sjuhäradskommunerna där kommunerna samarbetar med föreningar, företag och övriga turistorganisationer. Arbetet sköts av en ny samordnartjänst på 100 % som till sin hjälp har en samverkansgrupp med representanter från deltagarkommunerna.

Liknande samarbeten finns i Skaraborg där kommunerna Mariestad, Töreboda, Gullspång och Karlsborg sedan 2011 arbetar med en samarbetsmodell kring besöksnäringens utveckling runt Göta Kanal. Även Falköping, Skövde och Skara kommuner samarbetar kring Hornborgasjön och Trandansen. Erfarenheten från dessa samarbeten visar tydligt värdet av en samsyn i besöksnäringensrelaterade frågor.

För en närmare beskrivning av hur organisationen ser ut, se bilaga 1.

## Syfte och mål

Cykla och vandra i Sjuhärad skall verka för att Sjuhärad skall vara ett område med goda möjligheter för cykel- och vandringsaktiviteter för både besökare, lokalbefolkning och företagare.

Cykla och vandra i Sjuhärad ska bidra till fler arbetstillfällen inom turism- och servicebranschen, goda upplevelser för besökare samt förbättrad folkhälsa hos lokalbefolkningen.

## Finansiering

För att möta upp de behov som beskrivs enligt ovan föreslås att kommunerna i Sjuhärad (Vårgårda, Herrljunga, Bollebygd, Borås, Ulricehamn, Mark, Svenljunga, Tranemo) anställer en gemensam samordnare på 100 % som tillsammans med turistorganisationerna ska ansvara för fortsatt utveckling av cykel- och vandringsturismen.

Deltagande kommuner binder sig till att under en tvåårsperiod bidra med en årlig fast summa samt en summa som baseras på folkmängd. Efter två år utvärderas arbetet och nya tvåårsavtal tecknas.

## Kostnads kalkyl

Lön inklusive sociala avgifter för en samordnare 100%	600 000			
Kontorshyra	12 000			
Kommunikation (tele, internet, hemsida, porto)	10 000			
Administrativ hjälp	6 000			
Resersättning, konferensdeltagande	30 000			
Marknadsföring/trycksaker	120 000			
<b>Totalt utgifter</b>	<b>780 000</b>			

## Besöksnäringens betydelse

Enligt den Nationella strategin för svensk besöksnäring 2020 är besöksnäringen en av Sveriges mest värdefulla näringar avseende ekonomi, sysselsättning samt regional livskraft och tillväxt. Intresset för hållbar och aktivitetsbaserad besöksnäring är generellt stort och en av de tydligaste trenderna i Västsverige idag är efterfrågan på hållbarhetssäkrade cykel- och vandringsprodukter. Detta bekräftas i de kundundersökningar som Turistrådet Västsverige har genomfört bland både svenska och utländska besökare, i de målgruppsanalyser som Visit Sweden har samt i den återkoppling de får från sina samarbetspartners inom det internationella reseledet.

Fokus i den nationella strategin är hållbarhet och de unika värden som Sverige står för i form av natur, kultur, kreativitet och sundhet. I detta sammanhang beskrivs cykling och vandring som attraktiva aktiviteter för besökarna. Turistrådet Västsverige vill ta vara på denna efterfrågan och verka för att utveckla ett utbud av kvalitets- och hållbarhetssäkrade produkter kopplade till cykling och vandring. De menar därför att det är mycket viktigt att kvaliteten på cykel- och vandringslederna upprätthålls och utvecklas.

I VG2020, Västra Götalandsregionens styrdokument, finns nedskrivet visionen om att "Västra Götaland ska bli Skandinaviens mest besökta, uppskattade och inkomstbringande turismregion år 2020". 2017 blev för tredje året i rad ett rekordår för den västsvenska besöksnäringen med 9,6 miljoner gästnätter och en omsättning på ca 45 miljarder kronor, varav ca 3,1 miljarder omsattes i Boråsregionen (Källa: Turistrådet Västsverige).

Förutsättningarna för cykel- och vandringsturism i Sjuhärad är väldigt bra, med omväxlande och vacker natur och många fina cykel- och vandringsleder. Inom ett kort avstånd från Sjuhärad bor många potentiella besökare och det är också många som stannar till i området på väg till och från västkusten. För utländska gäster ligger Sjuhärad bra till med tanke på närheten till kontinenten, bra färjeförbindelser till och från Göteborg och närhet till Landvetter och Jönköpings flygplatser.

Sjuhärads natur skapar inte bara möjligheter för besöksnäringen, utan är också viktig för lokalbefolkningens hälsa. Naturen är också en naturlig mötesplats och därmed en viktig arena för gemenskap och integration. Barriärerna för att komma ut kan dock vara många. Ett större fokus vad gäller cykel- och vandringsleder, samt aktiviteter kopplade till dessa, bidrar till att fler människor kommer ut i naturen.

## Bakgrund

För en besökare spelar kommungränserna ingen roll och om det upplevs vara olika kvalitet på cykel- eller vandringsleder beroende på i vilken kommun man råkar vara i sänks omdömet för hela destinationen. Därför är det oerhört viktigt att alla kommuner arbetar tillsammans och på ett liknande sätt när det gäller sådana frågor, liksom i övrigt när det gäller besöksnäring i stort.

Det har under flera år drivits cykel- och vandringsprojekt i Sjuhärad. 2010 gjordes en förstudie om att skapa en sammanhängande cykelled i kommunerna Tranemo, Svenljunga, Ulricehamn och Borås. Detta arbete resulterade i Sjuhäradsrundan som invigdes i maj 2013.

Projektet "Besöksnäring Boråsregionen" startade 2012 och har varit en viktig utgångspunkt för vidare projekt vad gäller cykling och vandring. Från september 2012 till december 2014 pågick Leaderprojektet Vandra i Sjuhärad, som 2015 övergick i projektet Cykla och vandra i Sjuhärad, finansierat av Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund och Vårgårda, Herrljunga, Bollebygd, Ulricehamn, Borås, Mark, Svenljunga och Tranemo kommuner. Detta projekt avslutas 2018-06-30. Projektets syfte och mål har varit att lyfta cykel- och vandringsturismen med avseende att få fler

turister att komma till eller stanna extra länge i området för att cykla eller vandra. Med detta har man velat skapa fler arbetstillfällen inom besöks- och servicebranschen och därmed få den turistekonomiska omsättningen att öka i regionen. Mycket pengar och arbete är lagda i projekten, vilket bland annat resulterat i:

- ett värdefullt samarbete och erfarenhetsutbyte kring cykel- och vandringsleder över alla kommungränser
- koncept och mallar för kvalitetssäkring av vandringsleder, inklusive ett förslag till markägareöverenskommelser som arbetades fram tillsammans med LRF. Denna överenskommelse används nu av flera vandringsleder i alla kommuner
- stärkt kvalitet överlag på många vandrings- och cykelleder, varav fyra vandringsleder blivit kvalitetssäkrade enligt de mallar som nämnts ovan. Ett annat gott exempel är Sjuhäradsleden där Bollebygd, Borås och Ulricehamns kommuner gemensamt gjorde en nystart under 2014 för att stärka kvaliteten på leden och göra den enhetlig och tydlig, med gemensamma skyltar och märkningar
- utveckling och marknadsföring av ett tjugotal cykel- och/eller vandringsprodukter i samarbete med företagare enligt Turistrådet Västsveriges affärsmodell. Projektet har utöver detta uppmuntrat företagare inom besöksnäringen att satsa på cykel och vandringsturism och att utveckla sin digitala marknadsföring
- arrangemanget med en årlig Cykel- och vandringsfestival med 10-20 aktiviteter utspridda runt Sjuhärad under en dag eller helg, arrangemang som görs av lokala föreningar och som projektet samordnar och marknadsför
- arrangemanget av "nybörjarvandringar" i Ulricehamn, öppna för alla men med speciellt fokus på nyanlända. Under 2017 gjordes fyra st vandringar med guide och 20-30 deltagare per gång
- nätverksträffar med olika teman för föreningar som sköter och ansvarar för vandringsleder. En plats för erfarenhetsutbyte, information och samsyn kring vandringsledernas skötsel
- bra och uppdaterade kartor över lederna, möjliga för besökare att skriva ut via Cykla och vandra i Sjuhärads hemsida
- framtagande av broschyr och andra trycksaker
- nationell och internationell marknadsföring av Sjuhärad som cykel- och vandringsdestination samt tips, råd och inspiration via:
  - egen hemsida för Cykla och vandra i Sjuhärad under [www.vastsverige.com](http://www.vastsverige.com)
  - Facebook med ca 11 500 följare
  - Instagram med ca 1000 följare
  - nyhetsbrev
  - broschyr och andra trycksaker
- generellt mer fokus på, och intresse för, cykel- och vandringsaktiviteter bland både besökare, företagare och lokalbefolkning
- ökad medvetenhet om vilka leder som finns och vikten av att ta vara på dem hos deltagande kommuner
- ökade kontakter med cykel- och vandringsleder från andra delar av regionen och landet, bland annat genom deltagande i nätverksträffar med låglandsleder och cykelleder

## Kontaktuppgifter

### **Projektledare Cykla och vandra i Sjuhärad**

Arvid Johansson

[arvid@vandraisjuharad.se](mailto:arvid@vandraisjuharad.se) // 0766 – 43 59 66

Emmy Hultberg

[emmy@vandraisjuharad.se](mailto:emmy@vandraisjuharad.se) // 0766 – 43 59 68

Cykla och vandra i Sjuhärad  
c/o Näringsliv Ulricehamn AB  
Järnvägstorget 2  
523 30 Ulricehamn

[www.vandraisjuharad.se](http://www.vandraisjuharad.se) / [www.sjuharadsrundan.se](http://www.sjuharadsrundan.se) / [www.facebook.com/vandraisjuharad](https://www.facebook.com/vandraisjuharad)



## Bilaga 1. Organisation och mål

### Samordnare

En ny tjänst på 100 % som skapas, liknande nuvarande projektledare.

Samordnarens arbetsuppgifter är att:

- samordna arbetet kring cykel- och vandringslederna i kommunerna: vägledning, kvalitetssäkring, uppföljning och utveckling
- ansvara för regelbundna möten med styrgruppen och vid behov med kommunernas utsedda kontaktpersoner gällande spår och leder, besöksnäring, folkhälsa eller GIS
- vara kontaktperson gentemot företag inom besöksnäringen, föreningar, Turistrådet Västsverige/Västra Götalandsregionen samt bidra till "nätverkande" mellan alla aktörer vad gäller cykel- och vandringsleder och aktiviteter och produkter kopplade till dessa
- ta initiativ och inspirera till cykel- och vandringsaktiviteter samt andra friluftaktiviteter i kommunerna
- stödja och uppmuntra företagare att upprätthålla samt skapa nya cykel- och vandringsprodukter
- ansvara för marknadsföring av Sjuhärad som cykel- och vandringsdestination
- svara på frågor från allmänheten
- arrangera den årliga cykel- och vandringsfestivalen

### Styrgrupp/samordningsgrupp

För att driva och utveckla arbetet krävs en styrgrupp/samordningsgrupp som träffas regelbundet.

Gruppen bör omfatta:

- samordnaren
- en representant från varje kommun
- en-två representanter från näringslivet
- en-två representanter från föreningslivet

För att uppnå god kommunikation och ett effektivt arbete utses fyra kontaktpersoner i varje kommun gällande:

- spår och leder
- cykel- och vandringsprodukter samt andra besöksnäringsspår
- GIS-frågor vid framtagande av kartmaterial för respektive kommuns cykel- och vandringsleder
- folkhälsofrågor

Dessa kontaktpersoner samarbetar vid behov med samordnaren och styrgruppen/samordningsgruppen.

## Kommunernas ansvar

Kommunernas ansvar är att:

- utse en representant till styrgruppen/samordningsgruppen
- utse kontaktpersoner gällande spår och leder, besöksnäringsspår, GIS-frågor samt folkhälsofrågor som samarbetar med samordnaren och samordningsgruppen. Meddela eventuella förändringar till samordnaren
- ansvara för underhåll och kontakt med markägare gällande de leder som ingår i Cykla och vandra i Sjuhärad där kommunen är huvudman. Meddela driftstörningar och åtgärda eventuella brister
- ha kontakt med och stötta föreningar som sköter och ansvarar för övriga leder i respektive kommun
- ha bra och tydlig information om spår och leder på kommunens hemsida med en länk till Cykla och vandra i Sjuhärad
- medfinansiera med beslutad årlig summa

## Resultatmål för samverkan

### Samordning

- minimum 5 möten per år med samordningsgruppen
- minimum 2 nätverksträffar per år för exempelvis ledansvariga, företagare inom besöksnäringen eller föreningar

### Ledutveckling

- årlig uppföljning av anslutna leders status och kvalitet, antingen via egen kontroll av samordnaren eller via respektive kommun
- öka antalet leder som ingår i Cykla och vandra i Sjuhärad med minst två vandringsleder per år. Jobba för att det blir en jämn fördelning mellan deltagande kommuner
- kvalitetssäkra minst en vandringsled per år

### Cykel- och vandringsprodukter

- skapa minst en ny produkt tillsammans med företagarna per år
- upprätthålla och underhålla befintliga produkter

### Aktiviteter

- fånga upp cykel-, vandrings- och andra friluftaktiviteter i kommunerna och marknadsföra dessa via hemsida, Facebook och nyhetsbrev
- anordna årligt återkommande cykel- och vandringsfestival

### Omvärldsbevakning/kunskapsinhämtning

- representera Sjuhärad på årlig, nationell nätverksträff för vandringsleder
- delta på nationell och regionala tankesmedjor för friluftsliv, anordnade av Naturvårdsverket samt Länsstyrelsen
- bevaka och driva frågor rörande låglandsvandring mot Västra Götalandsregionen, Naturvårdsverket med flera

## Marknadsföring

- delta och ställa ut på mässor/event som bedöms relevanta, både nationella och regionala (ex Svenska Cykelmässan, Linnémarschen i Borås, Våruset m fl)
- sprida broschyrer och annat material i Sjuhärad och närliggande områden, och vid behov uppdatera och trycka nytt material
- uppdatera Facebook minst 2 gånger per vecka
- öka antalet följare på Facebook med minst 10 % per år
- uppdatera Instagram minst 1 gång per vecka
- öka antalet följare på Instagram med minst 10 % per år
- uppdatera hemsidan vid behov
- öka antalet träffar på hemsida med minst 10 % per år
- sända ut nyhetsbrev, med bland annat tips på cykel-, vandrings- och andra friluftaktiviteter, 1 gång varannan månad
- synas i media minst en gång per år